

PROLEČE

Bio je kišni dan kad sam se ovde doselila.

Nad vratima te sobe bile su slike mačaka u divnim ramovima, od levog zida, preko zida s prozorom, pa sve do desnog zida. Ne može čovek ni da ih prebroji. Neke su bile crno-bele. Neke su bile u boji. Neke su me netremice posmatrale; neke su me ignorisale. Tupo sam stajala kraj vrata. Soba je bila zagušljiva, kao da sam u hramu.

„Baš ti je lepo ovo!”

Osetih kako me neko vuče za tanak heklani šal. Okrenuh se. Ta malena teta je približila svoje lice šalu i zapiljila se.

Povukla sam konopče. *Klik* – belo svetlo obasjalo je sobu. Teta je otvorila prozor. Stala sam pored nje i ugledala malenu ograđenu baštu, koju je od vozne stanice delio uski putić. Zaduvaao je povetarac. Izmaglica mi je pomilovala obraz.

Neko vreme smo samo tako ćutale i stajale. *Tuturu-tutu!* Čuje se melodija i najava dolaska voza u stanicu.

„Samo što nije”, reče teta. Na bledom licu isticale su joj se duboke, duboke bore. Ustuknula sam neko liko koraka.

„Ovo je tvoja soba.”

To reče, i izađe.

Samo što nije. Samo što nije umrla. Možda već sledeće nedelje?

Sećam se da sam to pomislila.

Kad sam se doselila, nisam ni rekla kako se zovem. Stidela sam se; retko sam bivala u prilici da govorim svoje ime, ili da mi se neko obrati njim.

Izašla sam sa stanice i polako zakoračila, vodeći se mapom koju mi je majka dala.

Kosa mi se lepila za obraze, sva vlažna od izmaglice. Umotala sam se u šal, obukla džemper, a opet mi je bilo hladno. Prošla je već polovina aprila. Gde su topli dani? Spustila sam torbu na put i potražila u njoj kišobran na rasklapanje, ali nikako nisam uspevala da ga pronađem. Zagubio se među odećom i šminkom; njima je torba bila krcata. Kako sam rovarila po torbi, iz nje je ispalo pakovanje maramica. To pakovanje sam poslednje bila ubacila; više od toga nije moglo da stane.

Mama je pažljivo iscrtala svaki puteljak, kao da je precrtavala iz neke prave mape. Čak je dodala i tekst, starinskim, okruglastim rukopisom (stvarno nije morala toliko da se trudi): *Izađi sa severnog izlaza stanice i kreni pravo kroz pijacu... Ili: Skreni levo kod kiropraktičara... Zar se zaista toliko brine za mene? Zašto? Imam već dvadeset godina, a ona misli da sam neko naivno devojče koje će odmah da se uplaši samoće kad se najzad osamostali. Nasmejala sam se u sebi. Prosto sam mogla da je zamislim kako piskara ovo u zamra-*

čenoj dnevnoj sobi nakon što sam zaspala i likuje: *E, ovo je majčinska ljubav!*

Protrljala sam palcem taj papirić, već mlitav od vlage. Slova su se zamrljala. Prešla sam nekoliko puta dlanom preko celog papira, i za njim je od slova ostala samo velika siva fleka.

Jutros smo se rastale kod stanice Šinduku. „Pazi se“, rekla je dodirujući me po glavi i ramenima. Ja nisam znala gde da gledam; češkala sam se po stražnjici i samo govorila „hoću, hoću“. Stajale smo tačno ispred ulaza; prolaznici su se nemilosrdno sudarali s nama. Nakon sudara bi nas ljutito pogledali. Dodirnula sam je u pokušaju da joj naznačim da treba da se sklonimo negde gde nećemo smetati. Ona se odjednom ukoči. Pretvarala sam se da to ne primećujem. Osvrnuh se ka tabli s polascima i dolascima. Nešto je zaustila. Ja je prekinuh:

„Vidimo se! Drži se.“

Podigla sam ruku u pozdravu, potrčala prema ulazu, sišla niz stepenice, i uletela u voz. Osećala sam majčin pogled na leđima čak i kada je voz krenuo.

Dok sam hodala od stanice pored mene su prošle tri starije žene. Mora da idu u kupovinu u tržni centar. Nosile su bele bluze i jakne s postavljenim ramenima; bile su dobro obučene. Hodale su jedna pored druge, istom brzinom, bez obzira na to što su izlazile iz pešačke staze.¹ Osetih jak parfem kad su prošle pored mene. Nije mi smetao. Veštački, presladak – ali drag miris, ispunjen sećanjima. Odjednom se osetih usamljeno. Ta usamljenost uvek dolazi posle nečega

¹ U Japanu retko ima trotoara. Deo puta za pešake uglavnom je samo označen farbom. (Prim. prev.)

što budi drago sećanje. Mora da im je lagodno u tim cipelama što se samo navlače. Primitih u blizini obućara sa istim cipelama u izlogu.

Skrenula sam levo kod kiropraktičara i prošla nekoliko uskih puteljaka. Izbila sam na ulicu gde se nalazila kuća koju tražim. Umesto poštanskog sandučeta, na kapiji s koje se sljuštila farba visila je crvena korpića. Kuća je sagrađena pored šina, ali tu je ograda, i ne možeš je preskočiti pa odmah stići do kuće; moraš izaći iz stanice, pa poći zaobilaznim putem, kroz pijacu.

Nije bilo tablice s prezimenom. Staza vodi od kapije do bašte. Manje i veće saksije, u kojima je samo zemlja, zauzimale su polovinu staze. Farba se ponegde sljuštila i sa zidova kuće, isto kao i s kapije. Kuća je bila ponegde crvenkasta ponegde crna. Pored ulaza se nalazi siva česma, i u njoj su naslagane nebrojene kofe. Preko puta česme je veliko stablo kamelije, više čak i od same kuće. Za razliku od okoline, kamelija se činila čudnovato bujnom, stasitom. Lišće zagasitozelene boje presijavalo se, vlažno od magle i kiše. Ponegde se probija veliki, ružičasti cvet. Zar u aprilu cvetaju kamelije?

Nisam htela da dođem. Pokušah to da izgovorim naglas: „Nisam htela da dođem.” Međutim, smesta mi to zazvuča kao laž. Nije ni da sam htela, ni da nisam htela, već mi je rečeno da dođem, pa sam došla. Nisam marila – bitno mi je bilo da mogu da živim u Tokiju.

Teta me posluži čajem kada mi je pokazala sobu. Onda stade da mi pomaže sa otvaranjem brojnih kartonskih kutija koje su stigle u međuvremenu, da pere veš, da pravi večeru, da sprema kupku. Dok smo raspakivale kutije, pričale smo o bezazlenim temama

– o vremenu, o ovom kraju i da li je miran. Nisam se preterano posvećivala toj konverzaciji. Dok sam je gledala kako vadi odeću iz kutija, širi je, te opet slaže, gorko pomislih – *stara je, moraću da se brinem o njoj...*

Kada smo utihnule i ona i ja, i počele da se osećamo neprijatno, ona ode iz sobe. Ja duboko uzdahnuh, i izdahnuh prema nebu. Sedela sam u sobi sve dok me nije pozvala na večeru.

Ona jede skromno, i malo.

„Hoćeš još?”

„Može, hvala.”

Prazna činija vratila se puna pirinča.

„Lepo je kad imaš apetit.”

„Da”, tupo odgovorih, uzeh činiju, i nastavih da jedem. Poželeh još nešto uz pirinač sem ove turšije.

„Imam i ja apetit!”

Sipala je i sebi repete. Ja opet tupo odgovorih, dok sam grickala turšiju:

„Aha...”

„Da upalim televizor?”

Netremice sam posmatrala njene naborane ruke skupčane oko daljinskog.

„Nema ničeg zanimljivog”, reče ona.

Preskakala je kanale, i na kraju stigla do bejzbol utakmice. Produžila je s jelom uopšte ne gledajući u ekran. Pretpostavljam da je u tim godinama zanimljivije slušati nego gledati?

Ona jede tiho; uopšte ne mljacka. Nisam znala kako žive stariji ljudi, ali sam odlučila pre nego što sam došla da neću dopustiti da me bilo kakva generacijska razlika iznenadi. Ali, eto, zasad nije bilo ničeg posebnog. Za desert me je poslužila želeom od kafe. Izgle-

dao mi je kao da ga je sama pravila. Prelila ga je kremom, očigledno uvežbanim pokretom ruke.

Posle jela sam sela ispod *kotacua*.² On nije bio uključen. Čas sam gledala u televizor, čas u knjigu koju sam donela. Nisam znala o čemu da razgovaram s njom. Bezbroj puta sam čitala isti red u knjizi.

Nikako mi nije ulazilo u glavu da ću od danas živeti sa ovom ženom. Svojom voljom sam došla, a bilo mi je neprijatno kao da sam dete koje su roditelji ostavili kod komšije dok se ne vrate odnekud.

Voditelj je uzbuđeno vikao prenoseći utakmicu.

„Ćizu, je l' voliš bejzbol?”

Čula sam svoje ime i trgnula se. Prošli su me žmarci. Nešto zloslutno su ođavale te reči.

„Ne razumem se baš u bejzbol.”

„Aha...”

Kiselo sam se nasmešila.

„Mislila sam da voliš bejzbol.”

Smesta isključi televizor. Izvadi igle za pletenje i klupko vune iz džepa kecelje i poče da plete nešto okruglo.

Tanjirić pun čajne kobasice. Već sam najedena, ali nisam mogla da izdržim tu neprijatnu tišinu i dosadu; počeh da jedem parče po parče. Slani ukus preplavljuje mi usta. Jedna od njenih mačaka nam se približila. Starica ispljunu na dlan komad kobasice koji je grizla i dâ ga mački.

„Izvini, osuđena si da živiš sa ovakvom babom. Zovem se Ginko Ogino.”

Najednom se predstavila. Smesta odgovorih, kako se razgovor ne bi prekinuo.

² Vrsta stočića ispod kog se nalazi grejno telo. (Prim. prev.)

„Ja sam Ćizu Mita. Hvala vam što ste mi iznajmili sobu.”

„Mogu li ja prva u kadu?”

„Prva u...?”

„Volim prva da uđem u kadu.”

„Aha, naravno, izvolite.”

„Odoh onda.”

Čim je izašla iz sobe, ispružila sam se na podu. Malo mi je bilo lakše; nije se činila previše stegnutom osobom. Mnogo će mi lakše biti ako me tretira kao ćerku koja nikako da se iseli iz porodičnog doma, nego kao gosta kome se mora ugađati. Učini mi se da mi je na licu još zalepljen onaj nejasni osmeh koji sam joj uputila. Snažno povukoh obraze obema rukama. Smeđa mačka – ona što je dobila kobasicu iz staričinih usta – obazrivo me posmatra iz kutka sobe.

Iz kupatila se čula voda kako puni kadu. Počeh da otvaram svaku fioku koju sam videla. Prvo sam otvorila one u kuhinji. Nijedna nije puna. Činilo se da je namerno tako rasporedila stvari. U fioci ispod sudopere nalazila su se samo dva pribora štapića za kuvanje. Deo poda zapravo je bio ormarić. U njemu su se nalazile tri velike boce *umešua*.³ Mora da ga je sama napravila. Na crvenim poklopcima bio je markerom označen datum. Dvadeset prvi jun 1995. godine.

Ušla sam i u njenu sobu, koja se nalazila preko puta one koju je meni dodelila. Pored smeđe karirane zavese visila je niska izbledelih papirnih ždralova. Približih se, i shvatih da su napravljeni od starih letaka. Protresla sam ih. S njih spade prašina. Uz njih

³ Vino od šljive. (Prim. prev.)

se nalazio i mali oltar.⁴ Trudila sam se da ne gledam u njega.

Na ormariću za odeću stajala je staklena vitrina. Bila je dupke puna – figurice starih automobila, *Tokio tauera*, maketa nekog zamka... a iza svega toga ruska lutka. Zaboravila sam kako se to zove – znate ona što u njoj ima još jedna manja, i tako dalje. Znala sam šta je jer sam jednu takvu lutku dobila od ujaka kad se vratio s poslovnog puta u Sovjetski Savez.

Znači, ovako žive stari ljudi. Dok sam gledala oko sebe, prekrštenih ruku, začuše se vrata kupatila. Otvorih vitrinu, zgrabih ono što mi je bilo najbliže – drvenu lutku klovna – i vratih se u svoju sobu. Stala sam uz sims, čekala da voz dođe na stanicu, i počela da ga vrtim. Ubrzo mu je otpala glava.

Legoh na svetlozeleni tatami,⁵ skoro pribih nos uz njega, i svom snagom ga pomirisah. Starica mi je već bila rasprostrela futon,⁶ koji je mirisao na čisto.

Okrenula sam se na leđa i zagledala se u fotografije mačaka. Svakoj sam davala ime i tako se zabavljala. *Mičko. Pučko. Crnče. Tufna. Klempavi. Nosić. Debeli.* Prebrojala sam ih. Bilo je sveukupno dvadeset tri fotografije. Šta su ove mačke? Nekako mi nije bilo prijatno da pitam ženu, ni kad mi je pokazivala sobu, ni kad smo večerale.

Sklopila sam oči. Razmišljala sam o danima koji mi ovde predstoje.

⁴ Tzv. *bucudan*, kućni budistički oltar, na kome se štuju duše pokojnih članova porodice. (Prim. prev.)

⁵ Vrsta strunjače od rogozine kojom se pokrivaju podovi u tradicionalnim japanskim kućama. (Prim. prev.)

⁶ Vrsta dušeka. (Prim. prev.)

„Uselila sam se kod jedne bakice.”

Johei samo reče:

„Aha.”

Nije odvajao oči od ekrana. Igrao je madžong na kompjuteru. Na svaki od tih poteza koji se koriste u madžongu, čija imena uopšte nisam razumela – *pon*, *či*, i tako dalje – on je burno reagovao. „Sranje!” „Nije valjda?!”

Nisam se nijednom videla s njim otkako sam se uselila kod Ginko pre dve nedelje, a dočeka me je sa izrazom lica kao da smo se juče rastali. Nekako mi se nije dalo da odem do njega; imam dva presedanja od Ginko do njega, što izađe na oko sat i po vremena. Htela sam da primeti, da pohvali tu moju vrednoću što sam najzad došla uprkos razdaljini.

„Što ne mogu da živim s tobom?”

Štipkala sam ga za leđa, prolazila mu prstima kroz kosu, licala mu uvo. On ni na šta nije reagovao.

„Smetam ti, zar ne?”

„Šta?”

Iznervirano se brecnuo. Nije me ni pogledao.

„Dobro, kako hoćeš. Odo' ja. Čeka me ona baka!”

Zgrabih torbu i zalupih vratima. Uprkos tome, činilo se da je i dalje bio zalepljen za ekran. Neko vreme sam čekala i gledala u mobilni. Na kraju su me savladali osećaj poraza i hladnoća prolećnog vetra, te sam otrčala do stanice i vratila se kući, kao da od nečega bežim.

Drvored trešnje pred stanicom nanosio mi je bele latice u lice. Kome trebaju tako polovična godišnja doba kao što je proleće? Kao da te neko provocira; izađeš na sunčan dan, a ono hladno. Što leto ne dođe odmah posle zime? Kad čujem da neko uzdiše za